

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

HOÀNG THỊ ÁNH THU

NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN
Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI
PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY

LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH: CHỦ NGHĨA DUY VẬT BIỆN CHỨNG
VÀ DUY VẬT LỊCH SỬ

HÀ NỘI – 2025

CÔNG TRÌNH ĐƯỢC HOÀN THÀNH TẠI
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

Người hướng dẫn khoa học:

1. TS. Phan Mạnh Toàn

2. TS. Nguyễn Lương Ngọc

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện
học tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Vào hồi giờ phút, ngày tháng năm

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

- Thư viện Quốc gia Việt Nam

1. Tính cấp thiết của đề tài luận án

Nghiên cứu về sự vận động và lịch sử phát triển của xã hội loài người, lý luận chủ nghĩa Mác -Lênin đã chỉ ra rằng: thực tiễn vừa là cơ sở, vừa là động lực của nhận thức, lý luận; là tiêu chuẩn khách quan của chân lý. Thực tiễn không chỉ là điểm xuất phát mà còn là đích đến của mọi quá trình nhận thức. Đối với Đảng Cộng sản Việt Nam, tổng kết thực tiễn là phương thức tất yếu để bổ sung, phát triển lý luận cách mạng. Trong giai đoạn hiện nay, trước những biến đổi phức tạp của tình hình trong nước và quốc tế cùng với yêu cầu của sự nghiệp xây dựng nước Việt Nam “hoà bình, độc lập, dân chủ, giàu mạnh, bền vững, văn minh, hạnh phúc” [37, tr.25], tổng kết thực tiễn trở thành yêu cầu cấp bách để bảo vệ và phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng và cung cấp luận cứ khoa học cho những quyết sách chiến lược.

Trường chính trị tỉnh là nơi trực tiếp đào tạo, bồi dưỡng đồng thời là trung tâm nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn tại địa phương. Đội ngũ giảng viên với vai trò là chủ thể nòng cốt, đang từng bước khẳng định vị thế trong việc tham mưu, tư vấn chính sách theo những quan điểm chỉ đạo của Đảng, đặc biệt là Quy định số 09-QĐ/TW, ngày 13/11/2018 của Ban Bí thư về nhiệm vụ tham gia tổng kết thực tiễn, nghiên cứu khoa học về xây dựng Đảng và hệ thống chính trị ở địa phương.

Vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam là địa bàn có điều kiện kinh tế - xã hội đặc thù, có vị trí chiến lược đặc biệt về địa chính trị, kinh tế và quốc phòng, an ninh, trình độ phát triển không đồng đều, nhiều vấn đề phức tạp liên quan đến dân tộc, tôn giáo, giảm nghèo... Quá trình thực hiện cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy, sáp nhập đơn vị hành chính gắn với đẩy mạnh chuyển đổi số, ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ đang đặt ra những bài toán cấp bách. Việc tổng kết thực tiễn tại vùng này không chỉ đòi hỏi trong công tác chuyên môn của giảng viên với những bài giảng có chất liệu thực tiễn sinh động, tránh giáo điều lý luận, xa rời hiện thực mà còn xuất phát từ nhu cầu thực tế là cấp uỷ, chính quyền cần có căn cứ khoa học và thực tiễn để thay đổi, điều chỉnh chính sách trong công tác lãnh đạo, quản lý ở địa phương.

Thực tiễn trên đòi hỏi đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị trong vùng phải không ngừng nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn. Tuy nhiên, trên thực tế năng lực này vẫn còn bộc lộ những hạn chế, như: còn có nơi cấp uỷ chính quyền chưa thực sự quan tâm, xem nhẹ hoặc thực hiện tổng kết thực tiễn mang tính hình thức; đội ngũ giảng viên còn có sự lúng túng trong xác định vấn đề nghiên cứu đặc thù,

trong quá trình tổ chức triển khai chuyển hoá dữ liệu thông tin thu nhận từ thực địa để khái quát hoá thành các luận cứ khoa học. Các kiến nghị chính sách còn chung chung, thiếu tính đột phá và khả năng dự báo, chưa cung cấp được nhiều luận cứ để tham mưu tư vấn chính sách cho sự phát triển địa phương.

Vì vậy nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn cho đội ngũ giảng viên là điều hết sức cần thiết để họ thực sự gắn lý luận với thực tiễn trong nhận thức và hoạt động. Bởi vì, năng lực tổng kết thực tiễn của giảng viên không chỉ thể hiện ở chiều sâu khoa học của bài giảng, ảnh hưởng trực tiếp đến việc định hướng và rèn luyện khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn cho học viên mà còn phục vụ cho giảng dạy, nghiên cứu, đặc biệt là công tác tham mưu tư vấn và kiến nghị chính sách cho địa phương.

Nghiên cứu năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam nhằm cung cấp luận cứ khoa học để nâng cao chất lượng công tác chuyên môn cho đội ngũ giảng viên, để họ đủ bản lĩnh và khả năng kiến tạo những luận cứ khoa học mới; đổi mới hoạt động của trường chính trị theo hướng trở thành trung tâm tư vấn chính sách, thực sự góp phần xây dựng hệ thống chính trị địa phương vững mạnh, ổn định và phát triển bền vững trong kỷ nguyên mới.

Xuất phát từ những lý do đó, nghiên cứu sinh lựa chọn chủ đề: *“Năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay”* làm đề tài luận án tiến sĩ.

2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

2.1. Mục đích nghiên cứu của luận án

Trên cơ sở làm rõ những vấn đề lý luận và thực trạng năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay, luận án đề xuất những giải pháp góp phần nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam trong thời gian tới.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

Một là, tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án.

Hai là, làm rõ một số vấn đề lý luận về năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

Ba là, khảo sát, phân tích, đánh giá thực trạng năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam từ năm 2016 đến nay và nguyên nhân của thực trạng đó.

Bốn là, đề xuất giải pháp nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển địa phương trong thời gian tới.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Không gian: các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc theo phân vùng kinh tế - xã hội trong Nghị quyết số 202/2025/QH15 ngày 12/6/2025 của Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, sau khi sáp nhập còn 09 tỉnh: Lạng Sơn, Cao Bằng, Thái Nguyên, Tuyên Quang, Phú Thọ, Lào Cai, Lai Châu, Điện Biên, Sơn La.

- Thời gian: Luận án nghiên cứu từ năm 2016 đến nay, trong đó tập trung khảo sát ở giai đoạn từ năm 2021 đến 2025 gắn với việc triển khai Nghị quyết 11-NQ/TW ngày 19/5/2021 của Ban Bí thư về xây dựng trường chính trị chuẩn.

Luận án khảo sát năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên chuyên trách, kiêm nhiệm trong biên chế của các trường và học viên các lớp trung cấp lý luận chính trị đang theo học trong thời điểm từ tháng 4/2025 đến hết tháng 12/2025, gắn với các nhiệm vụ giảng dạy, nghiên cứu của giảng viên ở các trường chính trị tỉnh.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án được thực hiện trên nền tảng lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về mối quan hệ biện chứng giữa lý luận và thực tiễn, về năng lực, năng lực tổng kết thực tiễn ... cùng các quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tổng kết thực tiễn gắn với những quy định về nhiệm vụ của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh hiện nay.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện nhiệm vụ, tác giả đã sử dụng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, kết hợp với các phương pháp nghiên cứu cụ thể như:

- Phương pháp lịch sử - logic dùng để nắm cái chủ yếu, bản chất, tất nhiên và xu hướng phát triển của đối tượng nghiên cứu là các giảng viên với việc tham gia tổng kết thực tiễn; năng lực triển khai tổ chức thực hiện nhiệm vụ; quản lý, nghiệm thu, đánh giá kết quả hoạt động tổng kết thực tiễn gắn với việc xây dựng và phát triển chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội; tác động chủ trương, chính sách, quy định liên quan đến công tác tổng kết thực tiễn.

- Phương pháp khái quát hoá, trừu tượng hoá trong thu thập, xử lý phân loại thông tin và loại bỏ những yếu tố có tính ngẫu nhiên, cá biệt để tập trung vào nghiên cứu có hệ thống các yếu tố, mối liên hệ để đi đến những khái quát, về năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay khi nghiên cứu.

- Phương pháp phân tích - tổng hợp: dùng để khai thác thông tin từ các nguồn tài liệu, văn bản, từ đó có thể đánh giá các yếu tố, các quá trình liên quan đến luận án nghiên cứu, đồng thời, thu thập, khái quát nội dung các văn bản, tài liệu để phục vụ cho các nhiệm vụ của luận án, đặc biệt ở phần nghiên cứu năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay.

- Phương pháp so sánh: dùng chỉ ra sự khác biệt, tính đặc thù trên cơ sở đánh giá nhiều đối tượng giảng viên ở các trường khác nhau trong các hoạt động tổng kết thực tiễn của giảng viên các trường chính trị tỉnh.

- Phương pháp điều tra xã hội học, phương pháp nghiên cứu định lượng và phương pháp thống kê: Dùng để thu thập thông tin từ các đối tượng thông qua các phiếu hỏi, giúp cho việc nhìn nhận, đánh giá thực trạng, những vấn đề liên quan đến nhiệm vụ của luận án.

5. Đóng góp mới về mặt khoa học của luận án

Luận án góp phần làm rõ hơn một số vấn đề lý luận về tổng kết thực tiễn và năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh. Trên

ơ sở nghiên cứu lý luận và khảo sát, đánh giá thực trạng, nguyên nhân, luận án đề xuất một số giải pháp nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam trong thời gian tới.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa lý luận

Luận án góp phần hệ thống hóa, bổ sung, làm sáng tỏ hơn một số vấn đề lý luận về năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

- Cung cấp những luận cứ khoa học phục vụ trực tiếp việc đánh giá, tổng kết Đề án theo Quyết định số 587/QĐ-TTg ngày 17/5/2019 của Thủ tướng Chính phủ về nâng cao năng lực cán bộ, công chức, viên chức Học viện và các trường chính trị tỉnh (gọi tắt là Đề án 587) và thực hiện các tiêu chí trường chính trị chuẩn.

- Cung cấp cơ sở khoa học cho công tác chỉ đạo chuyên môn của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh trong thiết kế các chương trình đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh nói chung và vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

- Cung cấp cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo của các tỉnh uỷ nhằm nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục và danh mục tài liệu tham khảo, luận án gồm 4 chương, 14 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN

ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. TỔNG QUAN NHỮNG CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN LÝ LUẬN VỀ NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH

Qua nghiên cứu các công trình cho thấy, điểm chung lớn nhất là các nghiên cứu đều xác định năng lực tổng kết thực tiễn là năng lực cốt lõi, đóng vai trò là cầu

nói để đưa lý luận vào đời sống và ngược lại dùng thực tiễn để kiểm nghiệm lý luận. Những tiếp cận cũng cho thấy nhu cầu cần phải nghiên cứu toàn diện hơn để đánh giá năng lực tổng kết thực tiễn mang tính đặc thù của đội ngũ giảng viên trường chính trị tỉnh nói chung và vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay.

1.2. TỔNG QUAN NHỮNG CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN THỰC TRẠNG NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH

Qua khảo cứu các công trình khoa học nghiên cứu chỉ ra, tuy tổng kết thực tiễn ở các trường chính trị tỉnh đã có sự chuyển biến trong nhận thức và trách nhiệm của đội ngũ giảng viên, song điểm yếu vẫn là sự lúng túng vì thiếu “khung lý thuyết và phương pháp luận”, thiếu tính hệ thống, thiếu chuyên nghiệp, thiếu một lực lượng “chuyên gia nòng cốt”. Sản phẩm tổng kết thực tiễn chỉ dừng lại ở những báo cáo hành chính đơn giản, chưa phải là những tri thức khoa học có giá trị tham mưu tư vấn hiệu quả cho lãnh đạo địa phương để hoạch định chủ trương, chính sách, để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc có tính đột phá trong xây dựng phát triển địa phương.

1.3. TỔNG QUAN NHỮNG CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN GIẢI PHÁP ĐỂ NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH

Trên cơ sở những kết quả nghiên cứu về thực trạng, đã có nhiều công trình khoa học đề xuất các giải pháp để tháo gỡ những “điểm nghẽn” trong hoạt động tổng kết thực tiễn. Các nghiên cứu tập trung vào mấy hướng sau:

Thứ nhất, những công trình nghiên cứu về giải pháp mang tính định hướng chiến lược, nhận thức và thể chế hoá

Thứ hai, những nghiên cứu đề cập đến giải pháp về đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực tư duy lý luận cho đội ngũ giảng viên ở trường chính trị.

Thứ ba, ở góc độ đổi mới mô hình và phương pháp luận thực hiện tổng kết thực tiễn.

1.4. GIÁ TRỊ CỦA CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC TỔNG QUAN VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ LUẬN ÁN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

1.4.1. Giá trị của các công trình đã tổng quan

Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị cho thấy đây là một chủ đề nhận được sự quan tâm lớn của các nhà khoa học, nhà quản lý và các chuyên gia lý luận.

Hệ thống những công trình được lược khảo với những góc độ tiếp cận khác nhau đã tạo nên một bức tranh lý luận và thực tiễn phong phú về tổng kết thực tiễn và năng lực tổng kết thực tiễn của các chủ thể. Qua việc phân tích, luận giải sâu sắc về bản chất năng lực của con người nói chung, năng lực tổng kết thực tiễn nói riêng, các nghiên cứu đều thống nhất khẳng định: Đối với đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị, năng lực tổng kết thực tiễn là điều kiện tiên quyết để nhận diện bản chất của sự vật, hiện tượng, là cơ sở để đưa ra các quyết định quản lý đúng đắn và định hướng chỉ đạo sát hợp với đặc thù thực tiễn địa phương. Sự thống nhất này tạo ra tiền đề quan trọng để khẳng định rằng, tổng kết thực tiễn không chỉ là một nhiệm vụ bổ trợ mà là một thuộc tính cốt lõi trong năng lực của người giảng viên trường chính trị.

Về mặt lý luận, các công trình đã xây dựng được hệ thống khái niệm về năng lực, vai trò tổng kết thực tiễn. Các nghiên cứu cũng đã chỉ ra rằng, năng lực tổng kết thực tiễn không chỉ giúp giảng viên nắm chắc, hiểu sâu các nguyên lý lý luận để phục vụ bài giảng và nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn mà còn là nền tảng cốt lõi để thực hiện vai trò tham mưu, tư vấn chính sách cho cấp uỷ, chính quyền địa phương. Năng lực này còn giúp nâng cao năng lực tư duy lý luận cho người học thông qua việc trau dồi thế giới quan và phương pháp luận khoa học, từ đó định hướng cho họ cách thức giải quyết hiệu quả các vấn đề trong thực tiễn công tác ở địa phương, cơ quan, đơn vị.

Về thực trạng, những nghiên cứu đã nhận diện và phác thảo một bức tranh đa chiều về sự thiếu hụt trong cấu trúc năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên. Điểm nghẽn cốt yếu được chỉ rõ là sự thiếu kiến thức thực tế dẫn đến giảng dạy “chay”, lý luận suông hay sự xơ cứng trong phương pháp tiếp cận đối tượng. Đặc

biệt, các tác giả đã nhấn mạnh sự hạn chế về tư duy khái quát, năng lực trừu tượng hoá để nâng tầm lý luận từ các vấn đề thực tiễn của địa phương thành những bài học lý luận có giá trị phổ quát; các báo cáo kiến nghị mới chỉ dừng ở phục vụ nội bộ hoặc các báo cáo hành chính, thiếu tầm khoa học để tư vấn, phản biện chính sách. Các nghiên cứu cũng đã chỉ rõ hệ thống những yếu tố tác động, bao gồm cả rào cản khách quan từ cơ chế quản lý, quy trình vận hành lẫn những hạn chế chủ quan về kỹ năng thao tác chuyên môn và yếu tố nội lực của bản thân giảng viên.

Về giải pháp, nhiều công trình đã gợi mở các mô hình hoạt động hiệu quả, nhấn mạnh sự cần thiết phải kiểm nghiệm chân lý qua thực tiễn để bổ sung, phát triển kho tàng lý luận Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong điều kiện mới; khẳng định tổng kết thực tiễn không chỉ là nhiệm vụ chuyên môn đơn thuần, mà là một trong những chức năng cốt lõi thể hiện bản sắc của trường chính trị. Trên nền tảng đó, nhiều mô hình đột phá như mô hình “viện – trường”, mô hình “tư vấn sâu”... nhằm nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn cho các chủ thể, đặc biệt là đội ngũ giảng viên của trường chính trị tỉnh, thành phố đang được phát huy. Đây là những chỉ dẫn quý báu để tác giả luận án tiếp tục triển khai các nghiên cứu chuyên sâu hơn.

1.4.2. Những vấn đề luận án tiếp tục nghiên cứu

Như vậy, mặc dù đã có khối lượng tri thức đáng kể về chủ đề này, nhưng vẫn còn đang thiếu vắng những công trình nghiên cứu có tính chất hệ thống, chỉnh thể và chuyên sâu về năng lực tổng kết thực tiễn cho đội ngũ giảng viên trường chính trị tỉnh nói chung và các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay nói riêng.

Trên cơ sở kế thừa và từ góc độ tiếp cận của triết học duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, luận án tập trung nghiên cứu và giải quyết một cách hệ thống các vấn đề sau:

Một là, hệ thống hoá cơ sở lý luận về năng lực tổng kết thực tiễn và vai trò của năng lực tổng kết thực tiễn đối với đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

Hai là, đánh giá thực trạng năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam từ năm

2016 đến nay, đặc biệt là giai đoạn từ 2021-2025 gắn với nhiệm vụ xây dựng trường chính trị chuẩn, chỉ ra ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân.

Ba là, trên cơ sở phân tích thực trạng, đề xuất các giải pháp để nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Trên cơ sở tổng quan các công trình nghiên cứu của đề tài luận án về năng lực tổng kết thực tiễn, sự cần thiết phải có năng lực tổng kết thực tiễn, tác giả sẽ tiếp tục làm rõ những nội dung nghiên cứu theo mục đích, nhiệm vụ luận án đã đề ra để năng lực tổng kết thực tiễn nói riêng, năng lực chuyên môn nói chung của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam để đáp ứng yêu cầu trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cho các địa phương.

Chương 2

NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY – MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN

2.1. QUAN NIỆM VỀ ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY

2.1.1. Quan niệm về đội ngũ giảng viên các trường chính trị tỉnh

Trường chính trị tỉnh là đơn vị có chức năng “đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo quản lý của hệ thống chính trị cấp cơ sở, cán bộ, công chức, viên chức ở địa phương về mặt lý luận chính trị- hành chính...; tham gia tổng kết thực tiễn, nghiên cứu khoa học về xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị ở địa phương”

Luận án này xác định: *Đội ngũ giảng viên ở trường chính trị tỉnh là tập hợp những viên chức có phẩm chất chính trị và năng lực chuyên môn, đáp ứng các điều kiện, tiêu chuẩn theo quy định của Đảng, Nhà nước và Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh để thực hiện hoạt động đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị, nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn, tư vấn chính sách cho địa phương.*

2.1.2. Nhiệm vụ của đội ngũ giảng viên các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay

Nhiệm vụ của đội ngũ giảng viên thực hiện theo Quy định số 09-QĐ/TW ngày 13/11/2018 về chức năng, nhiệm vụ, tổ chức bộ máy của Trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, có thể khái quát lại ở ba phương diện:

Thứ nhất, thực hiện giảng dạy lý luận chính trị và đào tạo, bồi dưỡng cán bộ ở địa phương.

Thứ hai, thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn.

Thứ ba, thực hiện nhiệm vụ tham mưu, tư vấn chính sách cho địa phương.

2.1.3. Đặc điểm của đội ngũ giảng viên ở trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay

Đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc trong nghiên cứu này được xác định là những giảng viên chuyên trách, giảng viên kiêm nhiệm (đội ngũ này không bao gồm giảng viên thỉnh giảng). Thể hiện qua các đặc trưng cơ bản sau.

Thứ nhất, đội ngũ giảng viên các trường chính trị trong vùng có tăng lên cả về số lượng và trình độ chuyên môn.

Thứ hai, đội ngũ giảng viên gắn bó mật thiết với địa bàn dân cư, họ trực tiếp tiếp nhận và chịu ảnh hưởng sâu sắc từ những đặc thù địa phương và bản sắc văn hoá các dân tộc vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam

Thứ ba, ngoài vai trò giảng dạy, nhiều giảng viên còn tham gia trực tiếp vào các chương trình phát triển địa phương,

Thứ tư, họ có bản lĩnh chính trị vững vàng gắn liền với ý thức trách nhiệm trước những điều kiện khách quan của vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

Thứ năm, so với mặt bằng chung cả nước, vùng Trung du và miền núi phía Bắc vẫn còn thiếu các giảng viên có trình độ tiến sĩ, họ không thường xuyên được rèn luyện năng lực nghiên cứu chuyên sâu về tổng kết thực tiễn.

2.2. NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN VÀ VAI TRÒ CỦA NÓ ĐỐI VỚI ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY

2.2.1. Quan niệm về năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam hiện nay

2.2.1.1. Quan niệm về năng lực tổng kết thực tiễn

Luận án xác định: *Tổng kết thực tiễn là quá trình chủ thể phát hiện, lựa chọn vấn đề, tổ chức triển khai hoạt động và khái quát thành các bài học kinh nghiệm để phát triển nhận thức, lý luận, nâng cao hiệu quả công việc.*

** Vai trò của tổng kết thực tiễn*

Đối với giảng viên trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam, tổng kết thực tiễn là để chuyển hóa những tri thức lý luận khô khan thành những bài giảng sinh động, thuyết phục. Cụ thể:

Thứ nhất, tổng kết thực tiễn giúp giảng viên cụ thể hoá kiến thức lý luận khi giảng dạy cho đối tượng học viên.

Thứ hai, đây là công cụ để kiểm chứng và cập nhật bổ sung tri thức mới.

Thứ ba, nâng cao năng lực tư duy khoa học và phản biện cho giảng viên.

Thứ tư, đóng góp vào công tác tham mưu và hoạch định chính sách tại địa phương.

Tóm lại, tổng kết thực tiễn chính là phương thức để giảng viên lý luận chính trị bảo đảm sự thống nhất biện chứng giữa lý luận và thực tiễn, làm cho lý luận trở nên sắc bén và có sức sống mạnh mẽ trong đời sống chính trị - xã hội tại địa phương.

2.2.1.2. Năng lực tổng kết thực tiễn

* Khái niệm năng lực, luận án xác định: *năng lực là sự huy động và vận dụng tổng hợp kiến thức, kỹ năng, thái độ của chủ thể nhằm nhận thức và giải quyết các vấn đề nảy sinh từ thực tiễn trong điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, bảo đảm đạt được mục tiêu đề ra.*

* Khái niệm năng lực tổng kết thực tiễn, luận án xác định: *Năng lực tổng kết thực tiễn là tổng hợp các thuộc tính cá nhân giúp chủ thể có khả năng phát hiện vấn đề, tổ chức triển khai hoạt động và khái quát thành bài học kinh nghiệm để phát triển nhận thức, lý luận nâng cao hiệu quả công việc.*

2.2.1.3. Quan niệm về năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc

Năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du miền núi phía Bắc là tổng hợp các thuộc tính cá nhân, giúp giảng viên phát hiện, lựa chọn vấn đề, tổ chức triển khai hoạt động và khái quát hoá, đúc rút thành bài học kinh nghiệm để nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học và kiến nghị, tư vấn chính sách, góp phần vào giải quyết các vấn đề thực tiễn của đất nước và địa phương.

Năng lực này được thể hiện: Một là, năng lực phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn; Hai là, năng lực tổ chức, triển khai hoạt động tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên; Ba là, năng lực khái quát hóa, đúc rút các bài học kinh nghiệm và tham mưu, kiến nghị, tư vấn chính sách.

2.2.2. Vai trò của năng lực tổng kết thực tiễn đối với đội ngũ giảng viên trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc

Một là, giúp giảng viên nâng cao trình độ tư duy lý luận, trau dồi kiến thức thực tiễn; ngăn ngừa và khắc phục bệnh kinh nghiệm, bệnh giáo điều.

Hai là, giúp giảng viên nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học và kiến nghị, tư vấn chính sách.

Ba là, năng lực tổng kết thực tiễn giúp giảng viên thích ứng nhanh chóng với việc thay đổi vai trò, vị trí công tác

2.3. NHỮNG NHÂN TỐ CHỦ YẾU TÁC ĐỘNG ĐẾN VIỆC NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY

Một là, quan điểm chủ trương của Đảng, quy định của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, sự quan tâm của lãnh đạo địa phương và Ban giám hiệu các trường chính trị về công tác tổng kết thực tiễn

Hai là, tư chất cá nhân, quá trình giáo dục, đào tạo và nỗ lực tự rèn luyện của giảng viên.

Ba là, môi trường làm việc và cơ chế, chính sách tác động đến thực hiện nhiệm vụ tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên.

Bốn là, sự phối hợp giữa trường chính trị tỉnh với các cơ quan, đơn vị trong công tác tổ chức nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn.

Năm là, điều kiện tự nhiên, văn hoá, xã hội vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Trong chương này, luận án đã khái quát và làm sáng tỏ những vấn đề lý luận chung về nhiệm vụ, đặc điểm của đội ngũ giảng viên trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam, gồm: năng lực, tổng kết thực tiễn, năng lực tổng kết thực tiễn; năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam.

Luận án xác định năng lực tổng kết thực tiễn của giảng viên trường chính trị bao gồm: năng lực phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn; năng lực tổ chức triển khai nhiệm vụ tổng kết thực tiễn; năng lực khái quát hoá đúc rút bài học kinh nghiệm và kiến nghị, tư vấn chính sách. Vai trò của năng lực tổng kết thực tiễn và nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam trong thời gian vừa qua.

Chương 3

NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY - THỰC TRẠNG VÀ NGUYÊN NHÂN

3.1. NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY- ƯU ĐIỂM VÀ NGUYÊN NHÂN

3.1.1. Những ưu điểm cơ bản

3.1.1.1. Ưu điểm về năng lực phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc

Thứ nhất, sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và tư duy lựa chọn vấn đề tổng kết gắn với lý luận, thực tiễn xây dựng Đảng và hệ thống chính trị.

Thứ hai, phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết bám sát thực tiễn địa phương và đặc thù vùng miền.

Thứ ba, sự chủ động tiếp cận và sâu sát với các vấn đề thực tiễn phức tạp ở những địa bàn khó khăn.

Thứ tư, phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết gắn với mô hình liên kết và xây dựng trường chính trị chuẩn.

Thứ năm, phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn gắn với tham mưu tư vấn chính sách cho địa phương.

Thứ sáu, phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn gắn với hoạt động chuyên môn của giảng viên

3.1.1.2. Ưu điểm về năng lực tổ chức, triển khai tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam

Khảo sát hệ thống các nhiệm vụ giảng dạy, nghiên cứu khoa học, hoạt động tổng kết thực tiễn của một số trường trong vùng, có thể thấy những ưu điểm cơ bản, như:

Thứ nhất, đội ngũ giảng viên đã nâng cao năng lực đề cụ thể hoá ý tưởng, chủ đề nghiên cứu thành các kế hoạch thực hiện có tính khoa học.

Thứ hai, giảng viên đã nâng cao năng lực chủ trì, phối hợp, kết nối để thực hiện các công việc trong quá trình tổng kết thực tiễn.

Thứ ba, đội ngũ giảng viên có sự trưởng thành về phương pháp luận và kỹ năng xử lý thông tin chuyên sâu trong tổng kết thực tiễn.

Thứ tư, năng lực đề chuyển hoá kết quả tổng kết thực tiễn vào nhiệm vụ giảng dạy nâng cao chất lượng đào tạo.

Thứ năm, năng lực tổ chức, triển khai hoạt động tổng kết thực tiễn thông qua các hình thức thâm nhập sâu đi nghiên cứu thực tế hàng năm và có kỳ hạn ở địa phương.

3.1.1.3. Ưu điểm về năng lực khái quát hóa, đúc rút các bài học kinh nghiệm và kiến nghị, tư vấn chính sách của đội ngũ giảng viên trường chính trị tỉnh vùng trung du và miền núi phía Bắc

Ưu điểm này thể hiện qua các phương diện chủ yếu sau:

Thứ nhất, sự chuyển biến căn bản về năng lực tư duy hệ thống thông qua việc nâng cao quy mô và chất lượng các công trình nghiên cứu.

Thứ hai, năng lực khái quát hoá được rèn luyện qua các diễn đàn khoa học đa chiều và liên ngành.

Thứ ba, năng lực hệ thống hóa, khái quát hoá góp phần nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng, nghiên cứu khoa học, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Thứ tư, năng lực tổng kết thực tiễn góp phần nâng cao chất lượng kiến nghị và tư vấn chính sách cho cấp uỷ, chính quyền địa phương

3.1.2. Nguyên nhân của những ưu điểm

Một là, sự quan tâm lãnh đạo của Đảng đối với công tác tổng kết thực tiễn , nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

Hai là, sự quan tâm, tin tưởng và tạo điều kiện của các cấp uỷ, chính quyền địa phương, cùng sự chủ động của ban giám hiệu các trường .

Ba là, môi trường làm việc và cơ chế, chính sách tạo điều kiện thuận lợi cho việc nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên ở các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc

Bốn là, tinh thần trách nhiệm, sự nỗ lực tự thân và khát vọng khẳng định bản thân của đội ngũ giảng viên.

3.2. NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM HIỆN NAY – HẠN CHẾ VÀ NGUYÊN NHÂN

3.2.1. Những hạn chế chủ yếu

3.2.1.1. Hạn chế về năng lực phát hiện, lựa chọn vấn đề tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc

Một là, tư duy nhận diện vấn đề ở một số trường trong vùng chưa bứt phá ra khỏi phạm vi chuyên môn hẹp.

Hai là, có sự thiếu thống nhất giữa tính thời sự và tính khoa học trong xác định mục tiêu nghiên cứu.

Ba là, hạn chế trong việc vận dụng phương pháp luận khoa học để nghiên cứu phát hiện, luận giải các vấn đề trong thực tiễn.

Bốn là, sự lệ thuộc vào hệ thống dữ liệu thứ cấp và thiếu chiều sâu trong tư duy phản biện.

3.2.1.2. Hạn chế về năng lực tổ chức, triển khai hoạt động tổng kết thực tiễn

Một là, vẫn còn có sự thiếu tính hệ thống và chuẩn hoá trong quy trình quản trị nghiên cứu.

Hai là, sự hạn chế trong kỹ năng vận dụng phương pháp và kỹ thuật thu thập và xử lý dữ liệu.

Ba là, sự thiếu gắn kết giữa hoạt động nghiên cứu thực tế định kỳ và quy trình tổng kết thực tiễn khoa học

3.2.1.3. Hạn chế về năng lực khái quát hóa, đúc rút các bài học kinh nghiệm và kiến nghị chính sách

Một là, ở các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc hiện chưa có bộ công cụ tiêu chuẩn để đánh giá sản phẩm tổng kết thực tiễn .

Hai là, xu hướng “hành chính hoá” trong công tác tổng kết thực tiễn làm hạn chế năng lực phản biện và giá trị tư vấn chiến lược của các kiến nghị chính sách.

Ba là, vẫn còn sự thiếu đồng bộ giữa hoạt động giảng dạy, nghiên cứu lý luận với tổng kết thực tiễn .

Bốn là, sự thiếu gắn kết trong cơ chế phối hợp giữa các chủ thể và những hạn chế từ môi trường thực thi chính sách.

Năm là, sự thiếu đồng bộ trong chính sách đãi ngộ và hạn chế về nguồn lực đầu tư cho hoạt động tổng kết thực tiễn .

3.2.2. Nguyên nhân của những hạn chế

Một là, ảnh hưởng của bệnh kinh nghiệm và bệnh giáo điều trong tổng kết thực tiễn

Hai là, do hạn chế về tư duy lý luận, trình độ lý luận của đội ngũ giảng viên
Ba là, còn có địa phương chưa thực sự quan tâm lãnh đạo công tác tổng kết thực tiễn, việc phối hợp giữa các cơ quan, ban ngành trong tổng kết thực tiễn chưa thực sự chặt chẽ, đồng bộ.

Bốn là, môi trường công tác và nguồn lực đầu tư chưa tạo động lực thu hút đội ngũ giảng viên tham gia tổng kết thực tiễn.

Năm là, vẫn còn một bộ phận giảng viên nhận thức không đúng về nhiệm vụ tổng kết thực tiễn, dẫn đến thái độ thụ động, thiếu tinh thần trách nhiệm trong rèn luyện nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Trong chương này, luận án đã kết hợp giữa phân tích hệ thống các báo cáo, đề án với dữ liệu khảo sát thực tế từ ý kiến của 105 giảng viên và 345 học viên. Việc đối chiếu dữ liệu giữa hai giai đoạn (2016 -2020, 2021-2025) đã làm rõ tính vận động khách quan của năng lực chủ thể ở cả dạng “tĩnh” là sản phẩm nghiên cứu và dạng “động” là hiệu quả giảng dạy, tư vấn chính sách. Qua phân tích, luận án đã làm rõ sự vận động của năng lực tổng kết thực tiễn trên ba phương diện cốt lõi: phát hiện và lựa chọn vấn đề; tổ chức triển khai hoạt động; khái quát hoá, đúc rút bài học kinh nghiệm và tham mưu, kiến nghị, tư vấn chính sách. Phân tích những nguyên nhân của ưu điểm và hạn chế, và đặc biệt là rào cản từ tư duy lý luận (bệnh giáo điều, kinh nghiệm), sự bất cập trong cấu trúc năng lực của đội ngũ giảng viên, cùng những điểm nghẽn về cơ chế phối hợp liên ngành và nguồn lực đầu tư.

Kết quả nghiên cứu này là căn cứ để tác giả đề xuất hệ thống giải pháp, nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên, đáp ứng yêu cầu nâng cao vị thế của các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Chương 4

GIẢI PHÁP NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM TRONG THỜI GIAN TỚI

4.1. NÂNG CAO NHẬN THỨC, TRÁCH NHIỆM CỦA LÃNH ĐẠO ĐỊA PHƯƠNG, BAN GIÁM HIỆU CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VỀ NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN

4.1.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của lãnh đạo địa phương về phát huy vai trò của đội ngũ giảng viên trong tổng kết thực tiễn

Nhận thức của lãnh đạo địa phương là điều kiện quan trọng để thúc đẩy sự chuyển hóa và nâng tầm những kết quả tổng kết thực tiễn của giảng viên

Để thực hiện được mục tiêu giải pháp này, cần phải tập trung vào những nhóm biện pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, thể chế hóa trách nhiệm tham gia tổng kết thực tiễn của giảng viên bằng quy chế, quy định.

Thứ hai, thiết lập cơ chế dữ liệu thông suốt và hạ tầng chia sẻ thông tin trên môi trường số.

Thứ ba, lãnh đạo địa phương nên định kỳ tổ chức các diễn đàn đối thoại “lý luận – thực tiễn” giữa Thường trực Tỉnh ủy, lãnh đạo UBND tỉnh với đội ngũ giảng viên cốt cán.

Thứ tư, lãnh đạo cần ủng hộ các đề án đi thực địa theo mục tiêu hoặc cử giảng viên đi thực tế có kỳ hạn gắn với phân công nhiệm vụ tham mưu tư vấn cho địa phương.

Thứ năm, tạo điều kiện mở rộng không gian tổng kết thực tiễn qua liên kết vùng và hợp tác quốc tế.

4.1.2. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của Ban Giám hiệu phát huy năng lực tổng kết thực tiễn cho đội ngũ giảng viên các trường chính trị tỉnh vùng Trung du và miền núi phía Bắc về việc

Để chuyển hóa nhận thức thành hành động cụ thể, Ban Giám hiệu các trường chính trị cần tập trung vào hệ thống biện pháp sau:

Thứ nhất, chuẩn hóa công tác quản trị và định hướng sản phẩm đầu ra

Thứ hai, quy hoạch cán bộ gắn với hiệu quả tham mưu.

Thứ ba, nâng cao tính chủ động khai thác trong khai thác, đặt hàng và kết nối địa bàn thực tiễn cho giảng viên gắn với đổi mới phương thức tổ chức làm việc.

Thứ tư, phát huy tối đa vai trò tham mưu của Hội đồng khoa học trường trong việc xây dựng tầm nhìn phát triển gắn với định hướng của quốc gia và của tỉnh.

4.2. XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG LÀM VIỆC DÂN CHỦ VÀ HOÀN THIỆN CƠ CHẾ, CHÍNH SÁCH, TẠO ĐỘNG LỰC NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CỦA ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM

Để thực hiện giải pháp này cần tập trung vào một số biện pháp sau:

Thứ nhất, chuẩn hoá quy trình và nâng cao nhận thức cho đội ngũ giảng viên thông qua hệ thống các văn bản quy phạm.

Thứ hai, đổi mới cơ chế quản lý và chính sách cán bộ tạo động lực thực chất cho đội ngũ giảng viên.

Thứ ba, hoàn thiện cơ chế tài chính và các biện pháp hỗ trợ, bảo đảm nguồn lực cho công tác tổng kết thực tiễn.

Thứ tư, thiết lập môi trường làm việc dân chủ, khoa học và hạ tầng số và dữ liệu dùng chung.

Thứ năm, tăng cường quản lý, giám sát và khơi dậy khát vọng công hiến trong giảng viên.

4.3. TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG, NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CHO ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM

Để thực hiện được giải pháp này, cần tập trung vào một số biện pháp sau:

Một là, khuyến khích và tạo điều kiện cho giảng viên đi đào tạo nâng cao trình độ tạo nền tảng học thuật vững chắc.

Hai là, các trường chính trị cần tăng cường việc cử giảng viên tham gia các lớp bồi dưỡng kiến thức kinh điển Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để trau dồi thể giới quan và phương pháp luận duy vật biện chứng.

Ba là, bồi dưỡng bồi kỹ năng thực địa đặc thù cho vùng Trung du và miền núi phía Bắc cho giảng viên.

Bốn là, tăng cường đào tạo thông qua thực hành và tranh biện chính sách.

Năm là, xây dựng hệ thống tiêu chí định lượng thông qua các sản phẩm của tổng kết thực tiễn.

4.4. TĂNG CƯỜNG PHỐI HỢP VỚI CÁC CƠ QUAN, ĐƠN VỊ ĐỂ NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CHO ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN TRƯỜNG CHÍNH TRỊ Ở VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM

Đây là giải pháp tạo lập môi trường kết nối đa chiều nhằm phá vỡ tính khép kín của nhà trường. Để làm được việc này, cần tập trung vào các biện pháp sau:

Thứ nhất, các trường chính trị tiếp tục thực hiện sự chỉ đạo, hướng dẫn của Học viện chính trị quốc gia theo mô hình Viện – Trường.

Thứ hai, tăng cường kết nối giữa trường chính trị tỉnh với các ban, sở, ngành và cấp uỷ chính quyền ở địa phương trong nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn cho giảng viên.

Thứ ba, đẩy mạnh sinh hoạt chuyên môn gắn với nâng cao trách nhiệm của giảng viên trong hoạt động thực địa.

Thứ tư, đổi mới phương thức hợp tác liên vùng trong tổng kết thực tiễn theo mô hình nghiên cứu so sánh và phản biện khách quan giữa các trường chính trị trong vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam

4.5. PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC, CHỦ ĐỘNG CỦA BẢN THÂN GIẢNG VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH VÙNG TRUNG DU VÀ MIỀN NÚI PHÍA BẮC VIỆT NAM TRONG NÂNG CAO NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN

4.5.1. Nâng cao ý thức tự giác, trách nhiệm nghề nghiệp của giảng viên trong rèn luyện năng lực tổng kết thực tiễn

Thứ nhất, vai trò quyết định của nhân tố chủ quan trong nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn .

Thứ hai, chuyển hóa quá trình đào tạo thành tự đào tạo thông qua thực tiễn.

Thứ ba, đề cao tính trung thực, liêm chính và trách nhiệm của giảng viên trước người học

Thứ tư, tăng cường sự đồng hành của tổ chức đối với nỗ lực cá nhân trong tổng kết thực tiễn.

4.5.2. Chú trọng rèn luyện đạo đức cách mạng và bản lĩnh chính trị - nhân tố quyết định tính liêm chính trong tổng kết thực tiễn

Chú trọng rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng cho đội ngũ giảng viên không chỉ là yêu cầu tự thân mà còn là điều kiện tiên quyết để hoàn thành nhiệm vụ chính trị.

Mỗi giảng viên trong giai đoạn cách mạng mới phải thực hiện các chuẩn mực đạo đức cách mạng với tinh thần “7 dám. Quan điểm rèn luyện đạo đức cách mạng chính là “gốc” của người giảng viên. Khi và chỉ khi có một tâm thế phụng sự vô vụ lợi, người giảng viên mới có đủ động lực để “tắm mình” vào đời sống nhân dân, từ đó đưa ra được những kiến nghị chính sách đúng đắn, sát thực, góp phần vào sự phát triển bền vững của vùng Trung du và miền núi phía Bắc.

4.5.3. Nâng cao năng lực số cho đội ngũ giảng viên trong tiếp cận khai thác, xử lý thông tin

Việc nâng cao năng lực số cho giảng viên là một tất yếu khách quan. Để thực hiện giải pháp này cần tập trung vào các nhóm biện pháp cụ thể:

Thứ nhất, bồi dưỡng kỹ năng tiếp cận, chọn lọc và chuyển hóa dữ liệu trên nền tảng số.

Thứ hai, xây dựng hạ tầng dữ liệu dùng chung và thúc đẩy phong trào thi đua số.

4.5.4. Hoàn thiện kỹ năng khái quát hóa lý luận và tham mưu tư vấn chính sách

Để hoạt động tổng kết thực tiễn đạt ở tầm khái quát hóa lý luận và tư vấn chính sách, mỗi giảng viên cần chủ động rèn luyện hệ thống kỹ năng chuyên sâu sau:

Thứ nhất, nâng cao kỹ năng phân tích và xử lý thông tin một cách hệ thống.

Thứ hai, rèn luyện tư duy phản biện và tư duy hệ thống trong xem xét vấn đề.

Thứ ba, tăng cường kết nối thực tiễn với khung lý thuyết và chính sách.

Thứ tư, chuyên nghiệp hóa kỹ năng khái quát hóa lý luận và tham mưu tư vấn chính sách thông qua các diễn đàn chuyên gia.

Thứ năm, tăng cường tương tác đa chiều với các bên liên quan..

KẾT LUẬN CHƯƠNG 4

Trong chương này, luận án đề xuất hệ thống các giải pháp đòi hỏi thực hiện đồng bộ, quyết liệt. Cụ thể: Thứ nhất, tác động vào nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể lãnh đạo địa phương và ban giám hiệu. Thứ hai, xây dựng môi trường làm việc và hoàn thiện cơ chế, chính sách tạo động lực là giải pháp mang tính đột phá về quản trị nội bộ. Thứ ba, tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn cho đội ngũ giảng viên các trường chính trị trong vùng. Thứ tư, tăng cường công tác phối hợp, kết nối giữa các cơ quan, đơn vị. Thứ năm, phát huy tính tích cực, chủ động và tinh thần tự giác của mỗi giảng viên.

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Sau quá trình nghiên cứu, luận án rút ra những kết luận cơ bản sau:

1. Năng lực tổng kết thực tiễn của giảng viên trường chính trị là một năng lực cốt lõi, thể hiện sự thống nhất giữa tư duy lý luận và hoạt động thực tiễn. Luận án đã xác lập cấu trúc năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên trường chính trị gồm 3 thành phần cơ bản: (1) Năng lực phát hiện và lựa chọn vấn đề; (2) Năng lực tổ chức triển khai hoạt động; (3) Năng lực khái quát hoá, đúc rút bài học kinh nghiệm và tham mưu, kiến nghị, tư vấn chính sách.

2. Thông qua khảo sát thực trạng minh chứng, luận án khái quát toàn bộ năng lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc Việt Nam. Nghiên cứu cũng chỉ ra những khoảng trống về khả năng khái quát hoá lý luận; các báo cáo kiến nghị độc lập còn ít; năng lực tổng kết thực tiễn chưa được xác định cụ thể, nguyên nhân cơ bản của thực trạng này ở cả góc độ nhận thức và thực tiễn, sự hụt hẫng về đội ngũ chuyên gia trình độ cao, rào cản từ tư duy kinh nghiệm và sự thiếu đồng bộ trong cơ chế phối hợp ... là những nút thắt cần tháo gỡ.

Luận án đề xuất hệ thống 5 nhóm giải pháp đồng bộ, trong đó nhấn mạnh sự chuyển biến mạnh mẽ từ hai phía: Từ phía chủ thể quản lý là lãnh đạo địa phương và Ban Giám hiệu nhà trường cần thay đổi tư duy nhận thức về tổng kết thực tiễn của địa phương; xây dựng môi trường làm việc dân chủ, cởi mở; thiết lập cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, các cơ quan chuyên môn; công tác đào tạo bồi dưỡng đội ngũ giảng viên nâng cao trình độ tư duy lý luận. Từ phía đội ngũ giảng viên là sự phát huy tính tự giác, tinh thần chủ động dấn thân vào thực tiễn, coi tổng kết thực tiễn là nhu cầu tự thân để tự làm mới tri thức và nâng cao bản lĩnh nghề nghiệp, trau dồi phẩm chất đạo đức cách mạng, nâng cao năng lực số trong kỷ nguyên mới. Các nhóm giải pháp được đề xuất có mối liên hệ mật thiết, hỗ trợ lẫn nhau, đòi hỏi sự triển khai đồng bộ với quyết tâm chính trị cao của cả hệ thống chính trị.

Từ những nghiên cứu, luận án có một số kiến nghị cụ thể sau:

1. Đối với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Kiến nghị Học viện sớm ban hành Hướng dẫn khung quy trình nghiệp vụ tổng kết thực tiễn với 5 bước như trong đề xuất của luận án và bộ tiêu chí đánh giá sản phẩm tổng kết thực tiễn, bao gồm (1) Đề xuất nhiệm vụ; (2) Xây dựng kế hoạch, đề cương; (3) Triển khai thực hiện; (4) Đánh giá nghiệm thu; (5) Chuyển giao kết quả gắn với một hệ thống biểu mẫu chung, thống nhất các tiêu chí đánh giá và bộ tiêu chí đánh giá sản phẩm tổng kết thực tiễn

Về đào tạo, bồi dưỡng, đổi mới nội dung, tập trung vào các kỹ năng thực địa, kỹ năng phân tích dữ liệu và phương pháp khái quát hoá lý luận từ thực tiễn; thiết kế các chương trình bồi dưỡng kỹ năng tổng kết thực tiễn chuyên sâu dành cho đội ngũ giảng viên trường chính trị vùng đặc thù; xây dựng đề án để tuyển sinh mở lớp đào tạo thạc sĩ, tiến sĩ với chế độ chính sách ưu tiên cho nhóm dân tộc thiểu số nói chung, giảng viên các trường chính trị nói riêng. Định kỳ tổ chức các diễn đàn khoa học theo quy mô vùng để giảng viên các trường chính trị vùng Trung du và miền núi phía Bắc chia sẻ kinh nghiệm tổng kết thực tiễn về những vấn đề chung

2. Đối với Tỉnh ủy, UBND các tỉnh trong vùng

Kiến nghị Tỉnh ủy chỉ đạo việc cung cấp danh mục các vấn đề thực tiễn cần tổng kết và thực hiện cơ chế đặt hàng Trường chính trị chủ trì hoặc tham gia phối hợp. Đưa nhiệm vụ tổng kết thực tiễn và báo cáo kiến nghị của giảng viên là một tiêu chí trong xét thi đua, khen thưởng, quy hoạch, bổ nhiệm các chức danh lãnh đạo, quản lý. Về tài chính, đề nghị phê duyệt định mức kinh phí đặc thù cho hoạt động thực địa vùng cao (hỗ trợ lưu trú dài ngày, thuê dẫn đường, hỗ trợ ngôn ngữ...) để tạo điều kiện cho giảng viên nỗ lực tâm trí cho việc đi nghiên cứu tìm hiểu thực địa.

3. Đối với Ban Giám hiệu các trường chính trị trong vùng

Về quản trị nội bộ, quyết liệt sửa đổi, bổ sung trong quy chế nghiên cứu khoa học về nhiệm vụ tổng kết thực tiễn, thực hiện khoán chi và khen thưởng xứng đáng cho những công trình có giá trị tham mưu cho Tỉnh ủy, xóa bỏ tư duy cào bằng trong đánh giá giờ giảng và giờ nghiên cứu. Duy trì các buổi sinh hoạt khoa học, tọa đàm phản biện. Khuyến khích giảng viên trẻ tham gia các nhóm nghiên cứu, chú trọng đến chuyển giao kỹ năng tổng kết thực tiễn. Xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu số về tình hình thực tế địa phương và các báo cáo tổng kết thực tiễn qua các năm để giảng viên dễ dàng tra cứu, kế thừa và phát triển các hướng nghiên cứu mới.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Hoàng Thị Ánh Thu (2024) Năng lực tổng kết thực tiễn của giảng viên các trường chính trị khu vực miền núi, biên giới phía Bắc, *Tạp chí Nhân lực khoa học xã hội*, số 12/2024, tr.102-111
2. Hoàng Thị Ánh Thu (2025), Nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn của đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị- nhìn từ thực tiễn ở Lào Cai, *Tạp chí Sinh hoạt lý luận*, Số 2(207), 2025, tr. 90-95
3. Hoàng Thị Ánh Thu (2025), Nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn trong xây dựng đội ngũ giảng viên trường chính trị, *Tạp chí Lý luận chính trị điện tử*, <https://lyluanchinhtri.vn/>